

Hemşirelik alanında kalp yetersizliği, eğitim ve yaşam kalitesi üzerine yapılan çalışmaların bibliyometrik analizi

Bibliometric analysis of studies on heart failure, education and quality of life in nursing

Pınar Yel¹, Ayfer Karadakovan²

¹ Öğretim Görevlisi, Haliç Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye pnaryel@yahoo.com 0000-0003-2319-025X

² Prof. Dr. Ege Üniversitesi, Hemşirelik Fakültesi, İç Hastalıkları Hemşireliği Anabilim Dalı, İzmir, Türkiye akaradakovan@gmail.com, 0000-0000-7225-6860

ABSTRACT

Aim: Heart failure is an important public health problem, which is among the most common causes of hospitalization in middle-aged and elderly individuals. The follow-up of the latest developments in the management of heart failure in the field of nursing has an important place in terms of disease management. In this study, bibliometric analysis was planned to visualize the latest developments in nursing, heart failure, education and quality of life between 2012-2023. **Materials and Methods:** Data Web of Science Core Collection data was collected on August 8, 2023, and bibliometric analysis was conducted with the VOSviewer program performance analysis and registered mapping. For bibliometric data; with the keywords "heart failure", "nursing", "quality of life" and "education", the screening research universe consists of 737 articles. Types of work; It was published between 2012 and 2023, is in article and early access only, and consists of 449 articles written in English. **Results:** As a result of the analysis, the most used keywords were 'heart failure', 'quality of life', 'self care', the number of publications increased after 2016, the most publications on the subject were made in America and the journals with the most publications were European Journal Of It was found that Cardiovascular Nursing, Journal Of Cardiovascular Nursing, Journal Of Clinical Nursing. **Conclusion:** According to the results of this study, it has been observed that studies related to heart failure and quality of life in the field of nursing show a continuous increase over the years, and it is recommended to increase studies for self-management of the disease.

ÖZ

Amaç: Kalp yetersizliği orta ve ileri yaşta bireylerin hastaneye en sık yatış nedenleri arasında yer alan önemli bir halk sağlığı sorunudur. Kalp yetersizliğinin yönetiminde son gelişmelerin takibi hemşirelik bakım yönetimi açısından önemli bir konudur. Bu çalışmada, 2012-2023 yılları arasında hemşirelik alanında kalp yetersizliği, eğitim ve yaşam kalitesi ile ilgili son gelişmelerinin görselleştirilmesi için bibliyometrik analizinin yapılması planlanmıştır. **Gereç ve Yöntem:** Veriler Web of Science Core Collection veri tabanından 08 Ağustos 2023 tarihinde toplanmış ve VOSviewer programı performans analizi ve bilimsel haritalama ile bibliyometrik olarak analizler yapılmıştır. Bibliyometrik veriler için; veri tabanında "heart failure", "nursing", "quality of life" "education" anahtar kelimeleri ile tarama yapıldığında araştırma evreni 737 makale olarak bulunmuştur. Çalışmanın örneklemini; 2012-2023 yılları arasında yapılmış, sadece makale ve erken erişimde olup, İngilizce dilinde yazılmış olan 449 makale oluşturmaktadır. **Bulgular:** Analiz sonucunda en çok kullanılan anahtar kelimenin 'heart failure', 'quality of life', 'self care' olduğu, 2016 yılından sonra yayınların sayısının arttığı konu ile ilgili en fazla Amerika'da yayın yapıldığı ve en fazla yayın yapan dergilerin European Journal Of Cardiovascular Nursing, Journal Of Cardiovascular Nursing, Journal Of Clinical Nursing olduğu bulunmuştur. **Sonuç:** Bu çalışmanın sonuçlarına göre hemşirelik alanında kalp yetersizliği ve yaşam kalitesi ile ilişkili çalışmaların yıllara göre süregelen bir artış gösterdiği görülmüş olup hastalığın öz yönetimi için çalışmaların artırılması önerilmektedir.

ARTICLE INFO/MAKALE BİLGİSİ

Key Words: Heart Failure, Quality Of Life, Nursing, Education, Bibliometric Analysis

Anahtar Kelimeler: Kalp Yetersizliği, Yaşam Kalitesi, Hemşirelik, Eğitim, Bibliyometrik Analiz

DOI: 10.5281/zenodo.10144827

Corresponding Author/Sorumlu Yazar: Öğretim Görevlisi, Haliç Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul, Türkiye pnaryel@yahoo.com 0000-0003-2319-025X

Received Date/Gönderme Tarihi: 17.08.2023

Accepted Date/Kabul Tarihi: 16.11.2023

Published Online/Yayımlanma Tarihi: 31.12.2023

GİRİŞ

Kalp yetersizliği (KY), dünya çapında en az 64.3 milyon kişiyi etkileyen ve yaygınlığı giderek artan küresel bir sağlık sorundur (1). Teknolojik gelişmelere bağlı olarak erken tanınması, kanıta dayalı tedavilerin artması ve yaşam süresinin uzamasına bağlı olarak da genel popülasyonda görülme oranı artmaktadır (2). Gelişmiş ülkelerde bilinen kalp yetersizliği prevalansının genel yetişkin popülasyonun % 4,2'si olduğu, 65 yaş ve

üstü kişilerde ise bu oranın %11,8- %16,14 civarında değişiklik gösterdiği belirtilmektedir (1,3,4). Ülkemizde yapılan Türkiye'deki kalp yetersizliği prevalansı ve öngördürücüleri: HAPPY çalışmasında ise erişkin nüfustaki kalp yetersizliği prevalansı % 2.9 olarak bulunmuştur (5).

Kalp yetersizliği; kalbin yapısal veya fonksiyonel bozukluğundan kaynaklanan ventriküler dolunun veya kanın kalpten dışarıya atılmasının yetersiz kaldığı, karmaşık belirti ve bulguları olan kronik ilerleyici bir

klirik sendromdur (6). Hastalığın seyrine göre en çok karşılaşılan klasik semptomlar içerisinde; yorgunluk, nefes darlığı, ödem, ortopne, kilo alımı, iştah azalması yer almaktadır (7,8). Bu semptomlara ek olarak hastalarda ağrı, depresyon, gastrointestinal rahatsızlık ve yorgunluk gibi ek semptomlarda görülmektedir (9). Kalp hastalarının büyük çoğunluğunda fiziksel semptomların dışında anksiyete ve depresyon belirtilerinin yüksek olduğu, komorbid durumu olan hastalarda ise bu belirtilerin daha da arttığı ve yaşam kalitesinin ciddi oranda düştüğü görülmüştür (10-13). Semptomların birlikte görülmesi ile hastaların yaşam kalitelerinde düşüş hastane yatışlarında artışa neden olmakta ve sağlık bakım maliyetlerini de arttırmaktadır (8). Düşük yaşam kalitesi kötü prognozun önemli göstergesi iken, iyileştirilmiş bir yaşam kalitesi kalp yetmezliği olan hastalar için en önemli tedavi sonuçlarından biridir (14,15). Kalp yetersizliği olan hastaların semptom yönetiminde öz yönetim, kilo takibi, beslenme değişikliğine uyum, kullanılan ilaçların yönetilmesi, uygun egzersiz ile enerji yönetimi ve dekompanseasyon dönemlerinde bakıma erişim, sosyal ve psikolojik destek gibi yaşam tarzında önemli değişikliklerin yapılması gerekmektedir (16,17). Bu yaşam tarzı değişikliğini kazandırmak, semptomların yaşam kalitesi üzerine etkilerini ve hastaların hastaneye başvurularını azaltmak için bireylerin hastalık yönetimi konusunda eğitim almaları önemlidir. İstenilen bir sağlık davranışını değiştirmek veya davranışsal sonucu desteklemek için yüz yüze, basılı broşür, internet tabanlı, akıllı telefon ve tablet uygulamaları üzerinden eğitim verilmesi önemli katkı sağlar (16). Bilgi ve iletişim teknolojilerinin tıp alanında yaygınlaşmasıyla birlikte tele sağlık, yeni bir tıbbi bakım biçimi olarak hızla gelişmiştir. Tele sağlık, uzun mesafeli klinik sağlık bakımını, hasta ve profesyonel sağlıkla ilgili eğitimi, halk sağlığını ve sağlık yönetimini desteklemek ve teşvik etmek için elektronik bilgi ve telekomünikasyon teknolojilerinin kullanımını ifade etmektedir (18). Video eğitimin; maliyet etkinliği, hastalara standartize edilmiş bir eğitim sunması, görsel anlamda zenginleştirilmiş bilgilerin daha çok öğretici niteliğinde olması ve hastaların videoları kendi istedikleri zaman ve hızda izlemeleri gibi birçok olumlu tarafları bulunmaktadır (19). Amerika Kalp Yetmezliği Derneği 2010 Kapsamlı KY Uygulama Yönergeleri, hastalara video da dahil olmak üzere çeşitli öğrenme seçeneklerinin sunulmasını tavsiye etmektedir (20). Kalp yetersizliği olan hastalarda hastalık yönetimi multidisipliner bir ekip anlayışı ile yürütülmelidir. Hastalığın yönetiminde hastanın öz bakımını arttıran, hastanın hastalığa ve tedaviye uyum sağlamasına destek veren hemşire liderliğindeki eğitimler, bireyin yaşam kalitesinde de artışa neden olan uygulamalardır (21).

İlk olarak 1969 yılında Alan Pritchard (Pritchard, 1969) tarafından resmi olarak bir disiplin olarak

kurulan bibliyometri; bilimsel yayınları analiz etmek için matematiksel ve istatistiksel yöntemler uygulayan ve belirli bir alandaki katkıların, önemli noktalarının ve gelecekteki eğilimlerin dağılımının net bir sunumunu sağlayan nicel bir yöntemdir (22). Bu nedenle bu çalışma kalp yetersizliği, eğitim ve yaşam kalitesi ile ilgili yapılmış hemşirelik çalışmalarına erişerek bu konuda yayınlanan çalışmaların bibliyometrik özelliklerinin analiz edilip bu konuya ilişkin hemşirelerin katkılarının ortaya koyması için planlanmıştır. Çalışma sonucunda kalp yetersizliği, eğitim ve yaşam kalitesine yönelik yapılacak hemşirelik çalışmalarına yenilikçi bir fikir geliştireceği düşünülmektedir.

GEREÇ VE YÖNTEM

Amaç

Bu çalışmada amaç, hemşirelik alanındaki kalp yetersizliği, eğitim ve yaşam kalitesi ile ilgili yapılmış Web of Science veri tabanındaki çalışmalara erişerek bu konuda uluslararası düzeyde mevcut durumun ortaya çıkan sonuçlarını belirlemektir. Bu kapsamda aşağıdaki sorulara yanıt aranmaktadır:

- Hemşirelik alanında kalp yetersizliği, eğitim ve yaşam kalitesi konulu makalelerin yayınlandığı kategoriler nelerdir?
- Hemşirelik alanında kalp yetersizliği, eğitim ve yaşam kalitesi konulu makalelerin son on yılda dağılımı nedir?
- Hemşirelik alanında kalp yetersizliği, eğitim ve yaşam kalitesi konulu makalelerin yazar ve ülkelere göre dağılımı nedir?
- Hemşirelik alanında kalp yetersizliği, eğitim ve yaşam kalitesi konulu makalelerin yayınlandığı dergilerin dağılımı nedir?
- Hemşirelik alanında kalp yetersizliği, eğitim ve yaşam kalitesi konulu makalelerde en çok kullanılan anahtar kelimeler nelerdir?

Yöntem

Çalışmanın verileri, 08 Ağustos 2023 tarihinde Web of Science core collection- WoS veri tabanı kullanılarak elde edilmiş olup yazar, ülke ve anahtar kelimelerin VOSviewer (1.6.15) programı kullanılarak performans analizi ve bilimsel haritalama yöntemi ile bibliyometrik analizi yapılmıştır. VOSviewer programı ağ verilerine dayalı haritalar oluşturmak ve bu verileri görselleştirmek için kullanılan bir bilgisayar programıdır (23). Veriler dahil etme ve hariç tutma kriterleri göz önünde bulundurularak toplanmıştır. Dahil etme kriterleri içerisinde; 1. Kalp yetersizliği, yaşam kalitesi, eğitim ve hemşirelik konulu 2012-2023 yılları arasında yapılmış

çalışmalar, 2. Araştırma ve erken erişimde olan makaleler, 3. İngilizce olarak yayınlanan çalışmalar yer almaktadır. Dışlama kriterleri ise; 1. Kitap bölümü, kongre bildirileri, toplantı özeti, editöre mektup ve yeniden yazım türünde yayımlanan çalışmalar, 2. 2012 yılında önce yapılmış çalışmalardır. Veri tabanında "heart failure" "nursing" "quality of life" "education" anahtar kelimeleri kullanılarak tarama yapılmış ve 737 yayına ulaşılmıştır. Bu çalışmalardan; 2012-2023 tarihleri arasında yayınlanmış, çalışma türü araştırma ve erken erişim olup İngilizce dilinde yazılmış 449 çalışma bibliyometrik analize dahil edilmiştir.

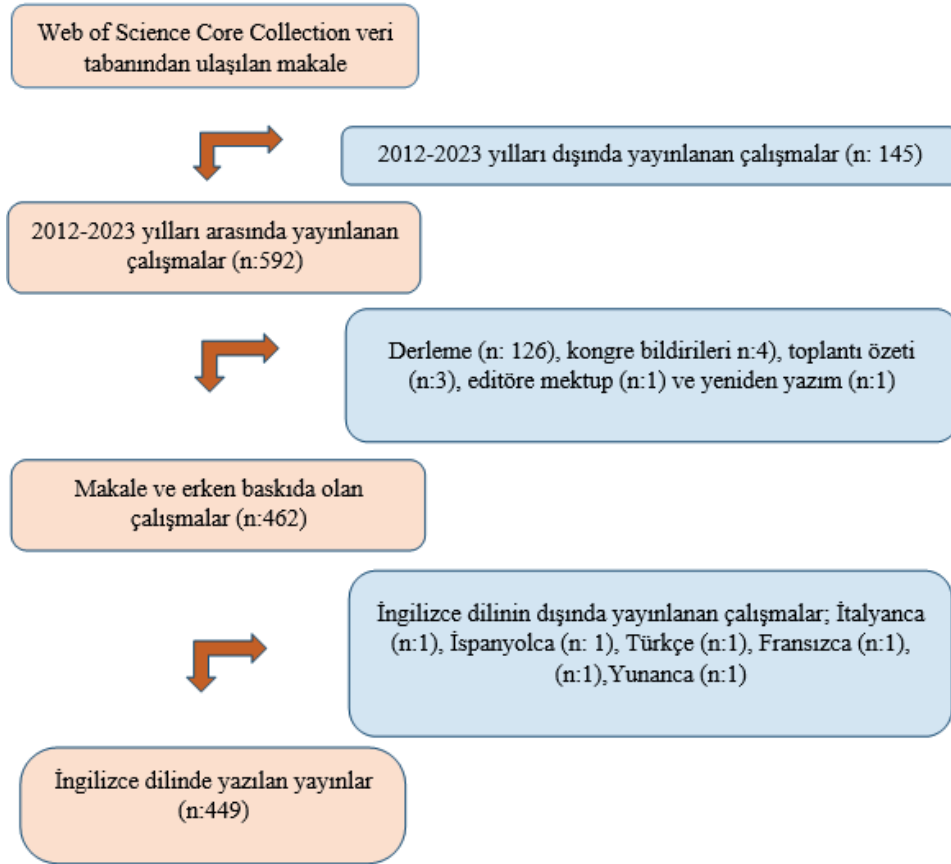
Araştırma Etiği

Çalışma süreçlerinde herhangi bir insan ve/veya hayvan ile etkileşime geçilmemiş ve bilgi toplanmamıştır. WoS

veri tabanı üzerinden yapılmış çalışmalar taranarak ikincil veriler ile çalışma gerçekleştirilmiştir. Bu nedenle etik kurul onayı alınmamıştır.

BULGULAR

'Web of Science core collection veri tabanında "heart failure" "nursing" "quality of life" "education" anahtar kelimeleri kullanılarak karşımıza çıkan çalışmalar WoS kategorisinde listelendiğinde en çok çalışmanın Nursing (n:197) kategorisinde olduğu belirlenmiştir. Diğer kategoriler; Cardiac Cardiovascular Systems (n:139), Health Care Sciences Services (n:54), Public Environmental Occupational Health (n:43), Medicine General Internal (n: 33), Health Policy Services (n:24), Respiratory System (n:21), Medicine Research Experimental (n:15), Geriatrics Gerontology (n:14), Social

Şekil 1: Yayın seçimi akış diyagramı

Sciences Interdisciplinary (n:13), Clinical Neurology (n: 9), Gerontology (n:9), Multidisciplinary Sciences (n:7), Rehabilitation (n: 6), Transplantation (n: 6), Urology Nephrology (n: 6) şeklinde sıralanmaktadır (Tablo 1).

Çalışmaların 2012-2023 yılları arasında yayınlanma dağılımı incelendiğinde; 2019 yılında (n: 58), 2022 yılında (n:50), 2020 yılında (n:49), 2021 yılında (n:46), 2018 yılında (n:42), 2017 yılında (n: 38), 2016 yılında (n: 38), 2014 yılında (n: 34), 2015 yılında (n:32), 2013 yılında (n:22), 2023 yılında (n: 21) 2012 (n: 19) sıralandığı görülmektedir (Şekil 2).

Yazarlara göre makalelerin dağılımı incelendiğinde; Riegel B (n:16), Jaarsma T (n:15), Stromberg A (n:12), Vellone E (n:9), Agren S (n:8), Dunbar SB (n:8), Moser DK (n:8), Pressler SJ (n:8) Alvaro R (n:7), Uchmanowicz I (n:7), Allen LA (n:6), Chiou AF (n:6), Koh KWL(n:6), Lee

CS (n:6), Reilly CM (n:6), Thompson DR (n:6), Bonner A (n:5), Choi KC (n:5), Davidson PM (n:5), Dickson VV (n:5), Fors A (n:5), Grady KL (n:5), Matlock DD (n:5), Wang WR (n:5) çalışması olduğu belirlenmiştir (Tablo 2).

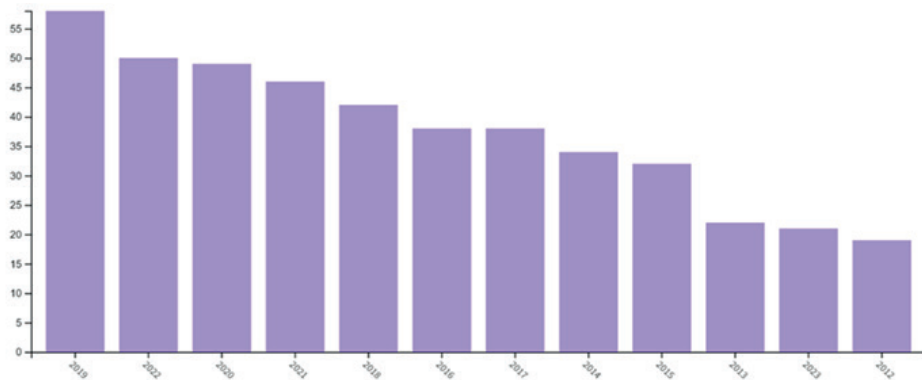
Yazarların ortak yazarlık analizine göre, en fazla bağlantılı ve iş birliği yapan yazarları tespit etmek üzere en az 1 yayın ve en az 1 atıf kriteri belirlenerek ağ haritası oluşturulmuştur. Aralarında en yüksek bağlantı bulunan isimler arasında yapılan analize göre 17 kümede birleşen 301 isim, aralarında 2262 bağlantı ve 2462 toplam bağlantı gücü olduğu görülmektedir. En çok bağlantısı olan yazarın sırasıyla Riegel B, Jaarsma T, Stromberg A olduğu görülmüştür (Şekil 3)

Yazarların atıf sayısına göre dağılımı incelendiğinde; en çok atıf alan yazarın Riegel B (n:557) olduğu Stromberg A (n: 311), Jaarsma T (n:307), Rich MV (n:255), Vellone

Tablo 1: Web of Science kategorisinde yayınlanan makalelerin dağılımı (2012-2023)

Web of Science kategorisi	Yayın sayısı (n)	449*makalenin yüzdesi (%)
Nursing	197	43.875
Cardiac Cardiovascular Systems	139	30.958
Health Care Sciences Services	54	12.027
Public Environmental Occupational Health	43	9.577
Medicine General Internal	33	7.350
Health Policy Services	24	5.345
Respiratory System	21	4.677
Medicine Research Experimental	15	3.341
Geriatrics Gerontology	14	3.118
Social Sciences Interdisciplinary	11	2.450
Clinical Neurology	9	2.004
Gerontology	9	2.004
Multidisciplinary Sciences	7	1.559
Rehabilitation	6	1.336
Transplantation	6	1.336
Urology Nephrology	6	1.336

*Yayın sayısı 5 in üzerinde olan kategoriler

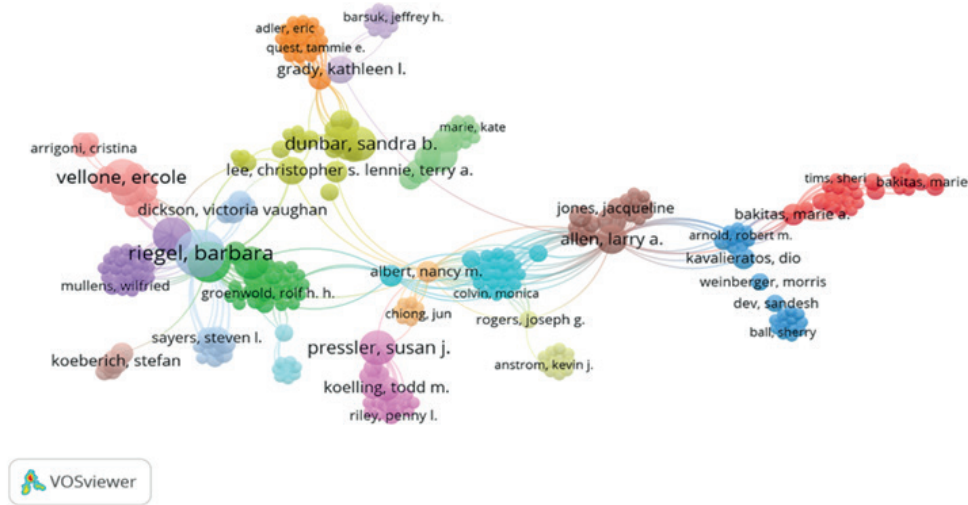

Şekil 2. Yayın yılına göre makalelerin dağılımı (2012-2023)

Tablo 2: Yazarlara Göre Yayınların Dağılımı*(2012-2023)

Yazar	Yayın sayısı (n)	449* makalenin yüzdesi (%)
Riegel B	16	3.563
Jaarsma T	15	3.341
Stromberg A	12	2.673
Vellone E	9	2.004
Agren S	8	1.782
Dunbar SB	8	1.782
Moser DK	8	1.782
Pressler SJ	8	1.782
Alvaro R	7	1.559
Uchmanowicz I	7	1.559
Allen LA	6	1.336
Chiou AF	6	1.336
Koh KWL	6	1.336
Lee CS	6	1.336
Reilly CM	6	1.336
Thompson DR	6	1.336
Bonner A	5	1.114
Choi KC	5	1.114
Davidson PM	5	1.114
Dickson VV	5	1.114
Fors A	5	1.114
Grady KL	5	1.114
Matlock DD	5	1.114
Wang WR	5	1.114

*5 ve üzeri yayını olan yazarlar

Şekil 3. Yazarların ortak yazarlık analizi

E (n:250), Ertl G (n: 242), Gelbrich G (n:242), Stoerk S (n:242) olduğu belirlenmiştir (Tablo 3).

Ülkelere göre kalp yetmezliği, eğitim ve yaşam kalitesi ile ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde; Amerika'nın (n:184) birinci sırada yer aldığı ve onu sırasıyla İsveç (n: 46), Çin (n: 45), Avusturalya (n: 43), İran (n: 39), İngiltere (n:31), Kanada (n:28), Almanya (n:27), Japonya (n:24) ve İtalya'nın (n:23) takip ettiği görülmüştür (Tablo 4).

Ortak yazarların ülkelere göre dağılımı incelenirken her ülkeden minimum bir yazarın olması ve minimum 1 atf

Tablo 3: Yazarların Atf Sayısına Göre Dağılımı (2012-2023)

Yazar	Atf sayısı (n)
Riegel B	557
Stromberg A	311
Jaarsma T	307
Rich MV	255
Vellone E	250
Ertl G	242
Gelbrich G	242
Stoerk S	242
Alvaro R	235
Agren S	234
Angermann CE	226
Butler J	208
Grady KI	196
Pressler SJ	195
Moser DK	168

alması değerlendirme ölçütü olarak ele alındığında; 62 ülkenin 9 kümede 652 bağlantı ile ilişkili olduğu, toplam bağlantı gücünün ise 1447 olduğu belirlenmiştir. 181 yayını olan ABD'nin 48 ülke, 43 yayını ile İsveç'in 39 ülke, 42 yayını olan Çin Halk Cumhuriyeti'nin 33 ülke, 24 yayını ile Almanya'nın ise 38 ülke ile bağlantısı olduğu belirlenmiştir.

Yayın yapan dergilerin yayın sayısına göre dağılımı incelendiğinde European Journal of Cardiovascular Nursing %7.572, Journal of Cardiovascular Nursing

Tablo 4: Ülkelere Göre Yayınların Dağılımı (2012-2023)*

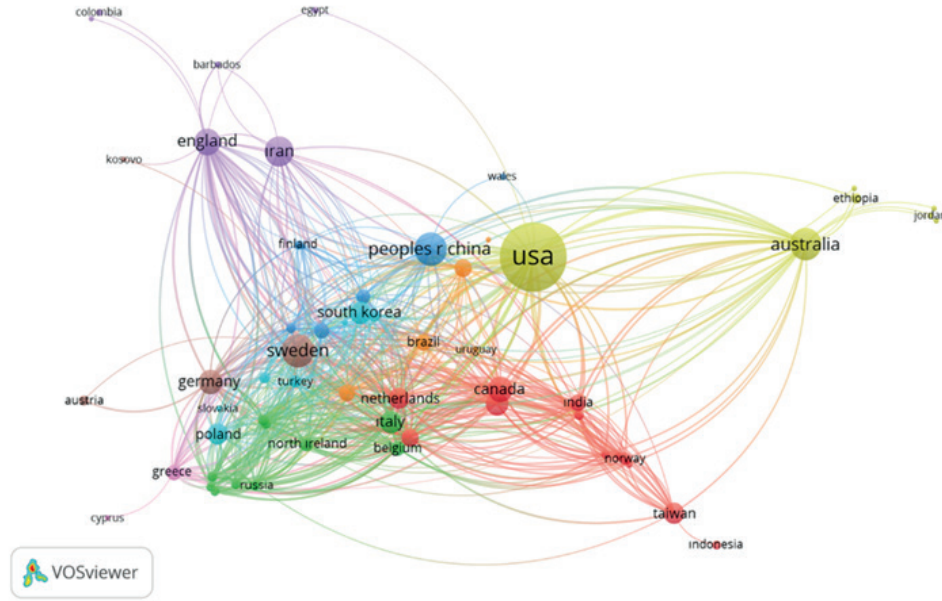
Ülkeler	Kayıt sayısı	449* makalenin yüzdesi (%)
USA	184	40.980
Sweden	46	10.245
Peoples R China	45	10.022
Australia	43	9.577
Iran	39	8.686
England	31	6.904
Canada	28	6.236
Germany	27	6.013
Japan	24	5.345
Italy	23	5.122
South Korea	22	4.900
Netherlands	20	4.454
Poland	20	4.454
Taiwan	20	4.454
Singapore	16	3.563
Switzerland	15	3.341
Brazil	13	2.895
Greece	13	2.895
India	13	2.895
Scotland	13	2.895
Spain	13	2.895
Denmark	12	2.673
Belgium	11	2.450

*11 ve üzeri yayın olan ülkeler

% 4.454, Journal of Clinical Nursing % 4.009, Heart Lung % 3.563, Journal of Advanced Nursing % 2.895, International Journal Of Nursing Studies % 2.450, Patient Education And Counseling % 2.450 olarak sıralandığı görülmektedir (Tablo 5).

Minimum üç anahtar kelimenin birbiri ile ilişkisinin görselleştirildiği haritada en çok kullanılan kelimeler

sırasıyla 'heart failure' 198 kez, 'quality of life' 89 kez, 'self care' 69 kez, 'palliative care' 32 kez, 'chronic heart failure' 28 kez, 'self-management' 25 kez, 'health-related quality of life' 23 kez kullanıldığı belirlenmiştir. En az 3 defa görülen 112 kelimenin 11 kümede 741 bağlantısı olduğu ve 1340 toplam bağlantı gücü olduğu belirlenmiştir (Şekil 4).

Şekil 4. Ortak yazarların ülkelere göre dağılımı

Tablo 5: Yayın yapan dergilerin yayın sayısına göre dağılımı *(2012-2013)

Dergiler	Yayın sayısı (n)	449* makalenin yüzdesi (%)
European Journal of Cardiovascular Nursing	34	7.572
Journal of Cardiovascular Nursing	20	4.454
Journal of Clinical Nursing	18	4.009
Heart & Lung	16	3.563
Journal of Advanced Nursing	13	2.895
International Journal of Nursing Studies	11	2.450
Patient Education and Counseling	11	2.450
Applied Nursing Research	7	1.559
Journal of Cardiac Failure	7	1.559
Bmc Cardiovascular Disorders	6	1.336
European Journal of Heart Failure	6	1.336
Journal of Nursing Research	6	1.336
Journal of Palliative Medicine	6	1.336
Quality of Life Research	6	1.336
Bmj Open	5	1.114
Journal of Pain and Symptom Management	5	1.114
Nursing Open	5	1.114
Plos One	5	1.114
Bmc Nephrology	4	0.891
Circulation Heart Failure	4	0.891
International Journal of Environmental Research and Public Health	4	0.891

*4 ve üzeri yayını olan dergiler

durumlar öz bakımdaki yetersizliklerin başlıca nedenleri olarak belirtilmiştir (28). Hastaların yaşam kalitesini arttırmak için hastalık yönetimini kendilerinin sağlamaları çok önemlidir. Hemşireler, kalp yetersizliği, hastalarının kendi kendine bakım uygulamalarını optimize etmeleri için sürekli olarak eğitmek ve güçlendirmek konusunda çok önemli bir role sahiptir (29). Optimal kendi kendine yönetim bireyin ilaç uyumunu da artırarak hastaneye tekrarlı yatışları da önlemektedir (30). Öz bakımını geliştirmeye yönelik; optimal vücut ağırlığının korunması, fazla miktarda sıvı ve tuz alımından kaçınma, günlük egzersiz programı uygulama, uyku sağlığının korunması gibi önlemler ile hastaların yaşam kalitesinin arttığı belirlenmiştir (31,32). Bundan dolayı araştırma temalarını oluştururken bu kelimeler üzerinde yoğunlaşılmasının daha uygun olduğu öngörülmüştür.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Çalışmamızın verilerinin sadece tek veri tabanından alınmış olması ve çalışmaların içeriklerinin değerlendirilmemesi en önemli sınırlılıklar arasında yer almaktadır.

SONUÇ

Çalışma kapsamında, ulaşılan makalelere 301 yazarın katkı sağladığı, Riegel B. isimli yazarın konuya ilişkin çalışmalarının ve atıf sayısının daha fazla olduğu, en çok yayının sırasıyla Amerika, İsveç ve Çin’de yapıldığı saptanmıştır. Yayın oranının 2016’dan sonra artış gösterdiği en sık kullanılan ve en fazla bağlantı bulunan anahtar kelimelerin ‘heart failure’, ‘quality of life’, ‘self care’, ‘palliative care’ olduğu sonuçları elde edilmiştir. Hemşirelerin kalp yetersizliği olan hastaların öz bakımını geliştirmeye yönelik olarak güncel literatür eşliğinde konu ile ilgili daha çok araştırma planlaması önerilmektedir. Bu çalışmada elde edilen sonuçların, çalışmaların mevcut durumunun değerlendirilmesi, geniş bir bakış açısı sunması, gelecekte yapılması planlanan araştırmalara rehberlik edebileceği, ulusal literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Farklı veri tabanlarından elde edilen verilerle yapılacak çalışmalar farklı bulgulara ulaşılmasını sağlayabilir.

KAYNAKLAR

1. Savarese G, Lund LH. Global public health burden of heart failure. *Cardiac failure review*. 2017;3(1):7-11.
2. Savarese G, Becher PM, Lund LH, Seferovic P, Rosano GM, Coats AJ. Global burden of heart failure: a comprehensive and updated review of epidemiology. *Cardiovascular research*. 2023;118(17):3272-87.
3. Lippi G, Sanchis-Gomar F. Global epidemiology and future trends of heart failure. *AME Med J*. 2020;5(15):1-6.
4. Groenewegen A, Rutten FH, Mosterd A, Hoes AW. Epidemiology of heart failure. *European journal of heart failure*. 2020;22(8):1342-56.
5. Değertekin M, Erol Ç, Ergene O, Tokgözoğlu L, Aksoy M, Erol MK, et al. Türkiye’deki kalp yetersizliği prevalansı ve öngördürücüleri: HAPPY çalışması. *Türk Kardiyol Dern Arş*. 2012;40(4):298-308.

6. Heidenreich PA, Bozkurt B, Aguilar D, Allen LA, Byun JJ, Colvin MM, et al. 2022 AHA/ACC/HFSA guideline for the management of heart failure: a report of the American college of cardiology/american heart association joint committee on clinical practice guidelines. *Circulation*. 2022;145(18):895-1032.
7. Heo S, Shin M-S, Hwang SY, An M, Park J-K, Kim S, et al. Sex differences in heart failure symptoms and factors associated with heart failure symptoms. *Journal of Cardiovascular Nursing*. 2019;34(4):306-12.
8. Sethares KA, Chin E. Age and gender differences in physical heart failure symptom clusters. *Heart & Lung*. 2021;50(6):832-7.
9. Alpert CM, Smith MA, Hummel SL, Hummel EK. Symptom burden in heart failure: assessment, impact on outcomes, and management. *Heart failure reviews*. 2017;22:25-39.
10. Aburuz ME. Anxiety and depression predicted quality of life among patients with heart failure. *Journal of multidisciplinary healthcare*. 2018:367-73.
11. Aggelopoulou Z, Fotos NV, Chatziefstratiou AA, Giakoumidakis K, Elefsiniotis I, Brokalaki H. The level of anxiety, depression and quality of life among patients with heart failure in Greece. *Applied Nursing Research*. 2017;34:52-6.
12. Polikandrioti M, Panoutsopoulos G, Tsami A, Gerogianni G, Saroglou S, Thomai E, et al. Assessment of quality of life and anxiety in heart failure outpatients. *Archives of Medical Science-Atherosclerotic Diseases*. 2019;4(1):38-46.
13. Buck HG, Dickson VV, Fida R, Riegel B, D’Agostino F, Alvaro R, et al. Predictors of hospitalization and quality of life in heart failure: A model of comorbidity, self-efficacy and self-care. *International journal of nursing studies*. 2015;52(11):1714-22.
14. Freedland KE, Rich MW, Carney RM. Improving quality of life in heart failure. *Current cardiology reports*. 2021;23:1-7.
15. Johansson I, Joseph P, Balasubramanian K, McMurray JJ, Lund LH, Ezekowitz JA, et al. Health-related quality of life and mortality in heart failure: the global congestive heart failure study of 23 000 patients from 40 countries. *Circulation*. 2021;143(22):2129-42.
16. Allida S, Du H, Xu X, Prichard R, Chang S, Hickman LD, et al. mHealth education interventions in heart failure. *Cochrane Database Syst Rev*. 2020;7(7):Cd011845.
17. Heidenreich PA, Bozkurt B, Aguilar D, Allen LA, Byun JJ, Colvin MM, et al. 2022 AHA/ACC/HFSA guideline for the management of heart failure: a report of the American College of Cardiology/American Heart Association Joint Committee on Clinical Practice Guidelines. *Journal of the American College of Cardiology*. 2022;79(17):263-421.
18. Bence AF, Coetzee SK, Klopper HC, Ellis SM. The association between the practice environment and selected nurse educator outcomes in public nursing education institutions: A cross-sectional study. *Nurse Educ Pract*. 2022;58:103261.
19. Reid KRY, Reid K, Esquivel JH, Thomas SC, Rovnyak V, Hinton I, et al. Using video education to improve outcomes in heart failure. *Heart Lung*. 2019;48(5):386-94.
20. Lindenfeld J, Albert NM, Boehmer JP, Collins SP, Ezekowitz JA, Givertz MM, et al. HFSA 2010 Comprehensive Heart Failure Practice Guideline. *J Card Fail*. 2010;16(6):e1-194.
21. Rice H, Say R, Betihavas V. The effect of nurse-led education on hospitalisation, readmission, quality of life and cost in adults with heart failure. A systematic review. *Patient Education and Counseling*. 2018;101(3):363-74.
22. Pritchard A. Statistical bibliography or bibliometrics. *Journal of documentation*. 1969;25:348.
23. van Eck NJ, Wealtman L. Software survey: VOSviewer, a computer program for bibliometric mapping. *Scientometrics*. 2010;84(2):523-38.
24. Urbich M, Globe G, Pantiri K, Heisen M, Bennison C, Wirtz HS, et al. A systematic review of medical costs associated with heart failure in the USA (2014–2020). *Pharmacoeconomics*. 2020;38:1219-36.
25. Savira F, Wang BH, Kompa AR, Ademi Z, Owen AJ, Zoungas S, et al. Cost-effectiveness of dapagliflozin in chronic heart failure: an analysis from the Australian healthcare perspective. *European journal of preventive cardiology*. 2021;28(9):975-82.
26. Wang H, Chai K, Du M, Wang S, Cai J-P, Li Y, et al. Prevalence and incidence of heart failure among urban patients in China: a national population-based analysis. *Circulation: Heart Failure*. 2021;14(10):e008406.

27. Can D. Cardiopulmonary resuscitation: A bibliometric analysis. *J Soc Anal Health*. 2022; 2(3): 339-351
28. Cocchieri A, Riegel B, D'Agostino F, Rocco G, Fida R, Alvaro R, et al. Describing self-care in Italian adults with heart failure and identifying determinants of poor self-care. *Eur J Cardiovasc Nurs*. 2015;14(2):126-36.
29. Chi SY, Soh KL, Raman RA, Ong SL, Soh KG. Nurses' knowledge of heart failure self-care education: A systematic review. *Nurs Crit Care*. 2022;27(2):172-86.
30. Cui X, Zhou X, Ma LL, Sun TW, Bishop L, Gardiner FW, et al. A nurse-led structured education program improves self-management skills and reduces hospital readmissions in patients with chronic heart failure: a randomized and controlled trial in China. *Rural Remote Health*. 2019;19(2):5270.
31. Fukuta H, Goto T, Wakami K, Kamiya T, Ohte N. Effects of exercise training on cardiac function, exercise capacity, and quality of life in heart failure with preserved ejection fraction: a meta-analysis of randomized controlled trials. *Heart Fail Rev*. 2019;24(4):535-47.
32. Jaarsma T, Hill L, Bayes-Genis A, La Rocca HPB, Castiello T, Čelutkienė J, et al. Self-care of heart failure patients: practical management recommendations from the Heart Failure Association of the European Society of Cardiology. *European journal of heart failure*. 2021;23(1):157-74.